

GJØVIK KOMMUNE

«På samme lag for barn og unge»

En helhetlig oppvekststrategi

Alle barn og unge i Gjøvik skal ha en oppvekst preget av trivsel, trygghet og livsmestring gjennom godt foreldresamarbeid, rett kompetanse nær barn og unge, tverrfaglig samhandling og inkluderende fellesskap.

Barn og unges medvirkning og godt relasjonsarbeid skal være gjennomgående i alt arbeid med barn og unge.

Innhold

1 Forankring	4
2 Bakgrunnsbilde	5
3 Mål	7
4 Fremtidsbilde	7
5 Medvirkning	8
Barn og unges opplevelse	8
Voksnes ansvar.....	8
6 Verdigrunnlag - Relasjonsmodellen	9
7 Innsatsområder	10
8 Godt foreldresamarbeid	11
Strategier	11
Vi ser at vi er på rett vei når barn og unge.....	11
9 Inkluderende fellesskap	12
Strategier	12
Vi ser at vi er på rett vei når barn og unge.....	12
10 Tverrfaglig samarbeid satt i system	13
Strategier	13
Vi ser at vi er på rett vei når barn og unge.....	13
11 Rett kompetanse nær barnet	14
Strategier	14
Vi ser at vi er på rett vei når barn og unge.....	14

Strategiplanen skal

- gi felles retning og danne grunnlag for prioriteringer
- være overordnet andre planverk innenfor Oppvekstsektoren
- være forpliktende for alle som jobber med barn og unge i Gjøvik kommune
- være en veileder for frivillige og innbyggere
- vise om vi er på rett vei

1 Forankring

Oppvekststrategien skal gi føringer på oppvekstområdet i de kommende årene, og er forankret i kommuneplanens samfunnsdel, kommunens planstrategi, gjeldene lovverk, nasjonale handlingsplaner og strategier på oppvekstområdet, samt barnekonvensjonen som ivaretar barn og unges rettigheter.

Oppvekststrategiens målgruppe er beslutningstakere og ansatte i kommunen som utfører tjenester til gravide, barn, unge og deres familier.

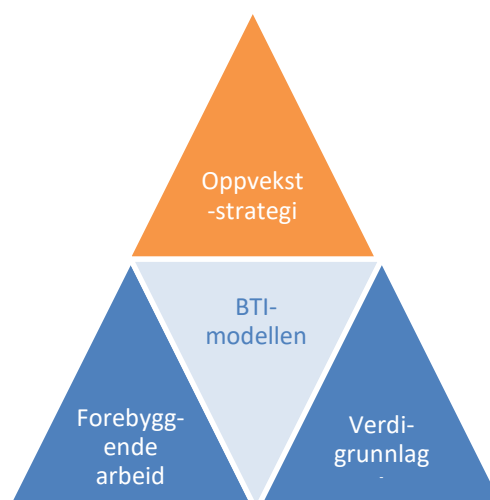
Oppvekststrategien skal være et styrings- og utviklingsverktøy som skal hjelpe ansatte og organisasjonen til å sette retning, slik at vi sammen kan sørge for at alle barn og unge i Gjøvik får gode oppvekst- og levekår. Strategien beskriver overordnede mål, innsatsområder og indikatorer som viser om vi er på rett vei. Strategien skal også bidra til at alle som arbeider med barn, unge og deres familier kontinuerlig utvikler seg og forbedrer sin praksis.

Forebyggende arbeid er et grunnprinsipp i all tjenesteyting rettet mot gravide, barn, unge og deres familier i Gjøvik. Plan for forebyggende arbeid mot omsorgssvikt og atferdsproblemer beskriver hvordan de ulike tjenestene og andre samarbeidspartnere skal arbeide og samarbeide for å sikre god forebygging. Helseforebygging både fysisk og psykisk er viktig for å sikre at god helse og helsekunnskap utvikles. ReHabiliteringsplan fra helsefremmende tjenester 0-18, kulturplan og helse- og omsorgsplanen beskriver alle forebyggende perspektiver som er sentrale for å styrke forebyggende arbeid til beste for barn og unge i Gjøvik.

Verdigrunnlaget i hvordan vi møter andre er avgjørende for å bygge gode relasjoner. Et godt verdigrunnlag skal være forpliktende og gjennomsyre all tjenesteyting rettet mot gravide, barn, unge og deres familier. For Oppvekstsektoren er dette beskrevet i Relasjonsmodellen.

BTI-modellen (Bedre Tverrfaglig Innsats) er en digital samhandlingsmodell som Gjøvik kommune skal ta i bruk for å lykkes med tidlig innsats og tverrfaglig samhandling på tvers av tjenester.

Fig.1 viser relasjonen mellom Oppvekststrategien, Forebyggende arbeid, Verdigrunnlaget og BTI-modellen som til sammen skal bidra til at ansatte jobber mot felles mål - å sikre at barn, unge og deres familier får rett hjelp til rett tid.

Oppvekststrategien har blitt til i samarbeid med og involvering av barn og unge, ansatte i Oppvekstsektoren og Utvalg for Oppvekst primært. Det er også hentet innspill fra andre sektorer og private aktører. I det videre arbeidet er det en sentral målsetting å koble bredden i oppvekstfeltet enda tettere sammen i slik at tjenester, sektorer og frivilligheten samarbeider tett om innsatsen for barn og unge. Tittelen «På samme lag» avspeiler ambisjonen om at alle som jobber for og med barn og unge skal jobbe ut fra de samme grunnverdiene og spille hverandre gode i oppdraget om å skape trivsel, trygghet og livsmestring for alle barn og unge i Gjøvik kommune. Mulighet for kulturell utfoldelse og aktivitet vil styrkes av et tettere samarbeid om fritidstilbud med frivillige aktører.

Sektor Oppvekst har ansvar for de fleste tjenester som retter seg direkte mot gravide, barn, unge og familier. Dette er organisert i tjenestene barnehage, skole, barnevern, og barn og familie med virksomhetene helsestasjonstjenestene, tverrfaglig familieteam, ung i gjøvik, boligfellesskap for enslige mindreårige og pedagogisk-psykologisk tjeneste.

Utover sektor Oppvekst gir sektor Samfunnsutvikling med kommunelegen, kultur, idrett og fritid sentrale tjenester for barn og unge. Sektor Helse- og omsorg med helsefremmende tjenester, fysio- og ergoterapi 0-18år, fastlegene og tildeling og koordinering, tilrettelagte tjenester og barnebolig av de mest sentrale kommunale tjenestene for barn og unge. Sosiale tjenester og bolig i NAV er også sentrale tjenester som arbeider til beste for barn, unge og familier. Listen er ikke uttømmende.

2 Bakgrunnsbilde

Gjøvik kommune har mange av kvalitetene som trengs for å være en god oppvekstkommune. Gjøvik har et levende bysentrum og kort vei fra by til bygd. Kommunen har et rikt kultur- og aktivitetstilbud som gjør at det fins gode valgmuligheter for barnefamilier. Det er en god dugnadsånd i befolkningen, og det er spennende stedsutviklingsprosjekter på gang flere steder i kommunen.

Gjøvik har gode tjenester for barn og unge og høy kompetanse hos ansatte. Undersøkelser viser at barn og unge stort sett trives og har det godt i Gjøvik. Oppvekstfeltet er i kontinuerlig utvikling, og det gjøres mye godt arbeid i møte med barn, unge og deres familier. Samtidig er det store variasjoner og utfordringer i kommunen som krever tiltak.

Risikofaktorer – Gjøvik har en stor andel barn som lever i familier med lavinntekt. Mange står utenfor arbeids- og samfunnsnivå. Kommunen ligger signifikant dårligere an enn resten av landet når det gjelder utdanningsnivå, noe som gir økt risiko for dårligere levekår, levevaner og helse. Det er også flere innbyggere enn i landet for øvrig som i arbeidsfør alder mottar uføretrygd, og det er færre som gjennomfører videregående opplæring. Samtidig viser forskning at høyere utdanning, inntekt og yrkesaktivitet øker sjansen for deltakelse i sosiale nettverk, demokratiske prosesser og kulturelle aktiviteter.

I følge UngData-undersøkelsen er det høyere forekomst av psykiske plager hos ungdom i Gjøvik enn landsgjennomsnittet. Ungdommen har noe mindre tro på et lykkelig liv og scorer lavere på hvor fornøyde de er med lokalmiljøet enn snittet av jevnaldrende.

Utenforskap påvirker både samfunnsøkonomien, levekår og personlig helse negativt. Økende sosial ulikhet øker risikoen for polarisering og svakere samhold i samfunnet. Gode foreldreferdigheter og positive relasjoner i familien beskytter barnet mot utvikling av psykisk uhelse.

Foreldre er de viktigste personene i sine barns liv, og foreldrerollen dreier seg blant annet om å sørge for at barna får ressursene, kunnskapene og ferdighetene de trenger for å mestre tilværelsen her og nå, men som også forbereder dem på voksenlivet. Det moderne samfunnet innebærer at det er andre kompetanser enn tidligere som avgjør om vi klarer oss som voksne. Dette forandrer også foreldrerollen. Faktorer som utvikling av psykologisk kunnskap, endring av arbeidsmarked som et resultat av teknologisk utvikling og et fornyet syn på barnet har forandret foreldrerollen over tid.

Programmer eller intervensjoner som myndiggjør foreldre og styrker kjente beskyttelsesfaktorer for både barn og foreldre, har vist seg å ha god effekt, særlig for barn i risiko (2021: www.FHI.no). Gjøvik kommune skal sikre et tidlig og godt samarbeid med foreldre og ha et tjenestetilbud som dekker deres behov for hjelp og veiledning i foreldrerollen.

Foreldreinvolvering innebærer også at foreldre på eget initiativ kan involvere kommunale tjenester dersom de er bekymret for egne eller andres barn. Det krever at kommunens tjenestetilbud er lett tilgjengelig for innbyggerne.

Barn og unge skal utvikle kunnskap, ferdigheter og holdninger som bidrar til at de kan mestre livene sine og være godt forberedt for å kunne delta og påvirke i arbeids- og samfunnsliv vi ennå ikke kjenner. Alle barn og unge skal uavhengig av funksjonsnivå få muligheten til å mestre, lære og utvikle seg i trygge omgivelser. Teknologiutviklingen skaper nye premisser for kunnskapsutvikling og læring, og nye medier utfordrer ytringsfrihet og demokratiforståelse. De store endringene skaper utfordringer, men også muligheter. Barn og unge skal oppleve at de blir stilt krav til og utfordret for at de kan nå ambisjonene sine. Vi vet at noen barn og unge ikke finner sin plass innenfor fellesskapet og opplever usikkerhet rundt fremtiden. Det er også for mange barn og unge som ikke har et godt nok utbytte av opplæringen, og som derfor står i fare for å falle fra videregående opplæring og senere kunne ta del i arbeids- og samfunnsliv. Det krever at kommunen har god kompetanse nær barn og unge.

Kommunes ansvar for å sikre barn og unges rettigheter er stort og sammensatt. For å skape et mer enhetlig tilbud, sikre samordning og sørge for en kontinuerlig utvikling, er det viktig at tjenestene som jobber for barn og unge klarer å skape en kollektiv kultur på tvers av

tjenester og sektorer som kjennetegnes av godt samarbeid, gode rutiner og systemer, der man lærer sammen og alltid ser etter nye og bedre måter å løse oppgavene på. Det ligger et stort potensiale i å arbeide tettere med frivilligheten og private og statlige aktører i det felles oppdraget om å skape meningsfulle hverdager for barn, unge og deres familier. Kommunen skal sørge for å ha gode samarbeidsavtaler og et system for samhandling med andre aktører.

3 Mål

Barn og unge i Gjøvik skal ha en oppvekst preget av trivsel, trygghet og livsmestring gjennom godt foreldresamarbeid, rett kompetanse nær barn og unge, tverrfaglig samhandling og et inkluderende fellesskap.

4 Fremtidsbilde

- Barn og unge vokser opp i trygge og omsorgsfulle omgivelser.
- Barn og unge sier sin mening og blir lyttet til i saker som angår dem.
- Barn og unge vokser opp som aktive og utforskende.
- Barn og unge opplever mestring, lek, utvikling og læring.
- Barn og unge anerkjennes for den de er.
- Barn og unge opplever å være inkludert i et fellesskap.
- Barn og unge gis likeverdige tilbud og muligheter.
- Barn, unge og deres familier får rett hjelp til rett tid.
- Barn og unge er aktive deltakere i samfunnet.

5 Medvirkning

Barn og unges medvirkning skal være et grunnleggende prinsipp i saker som angår dem. Tiltak rettet mot barn og unge skal avspeile barn og unges stemme og meninger.

Barn og unges opplevelse

Vi har en tydelig og synlig stemme i saker som angår oss.

Vi tar medansvar for et godt og inkluderende miljø.

Vi opplever at tilbud og tiltak avspeiler vår stemme og meninger.

Vi har høy gjennomføringsgrad i videregående skole.

Vi skal vokse opp til å bli selvstendige og trives med hvem vi er.

Vi skal bli voksne med sterk tilknytning til utdanning, arbeid og samfunn.

Voksnes ansvar

Jeg ivaretar barn og unges rett til å bli hørt og mulighet til å medvirke i sin hverdag og i saker som angår dem.

Jeg involverer barn og unge i planleggingsarbeid og i beslutninger som angår dem.

Jeg har tydelige forventninger og gir nødvendig støtte, omsorg og kjærlighet.

Jeg deler aktuell informasjon med barn og unge.

Jeg kjenner godt til kommunens verdigrunnlag for relasjonsarbeid, og benytter det aktivt i møte med barn, unge og deres foreldre.

6 Verdigrunnlag - Relasjonsmodellen

Alt arbeid som retter seg mot barn og unge, er forankret i FNs barnekonvensjon og oppdatert forskning på Oppvekstområdet. Ansvar for kvaliteten på relasjonen mellom ansatte og gravide, barn, unge og deres foreldre, ligger alltid hos den ansatte.

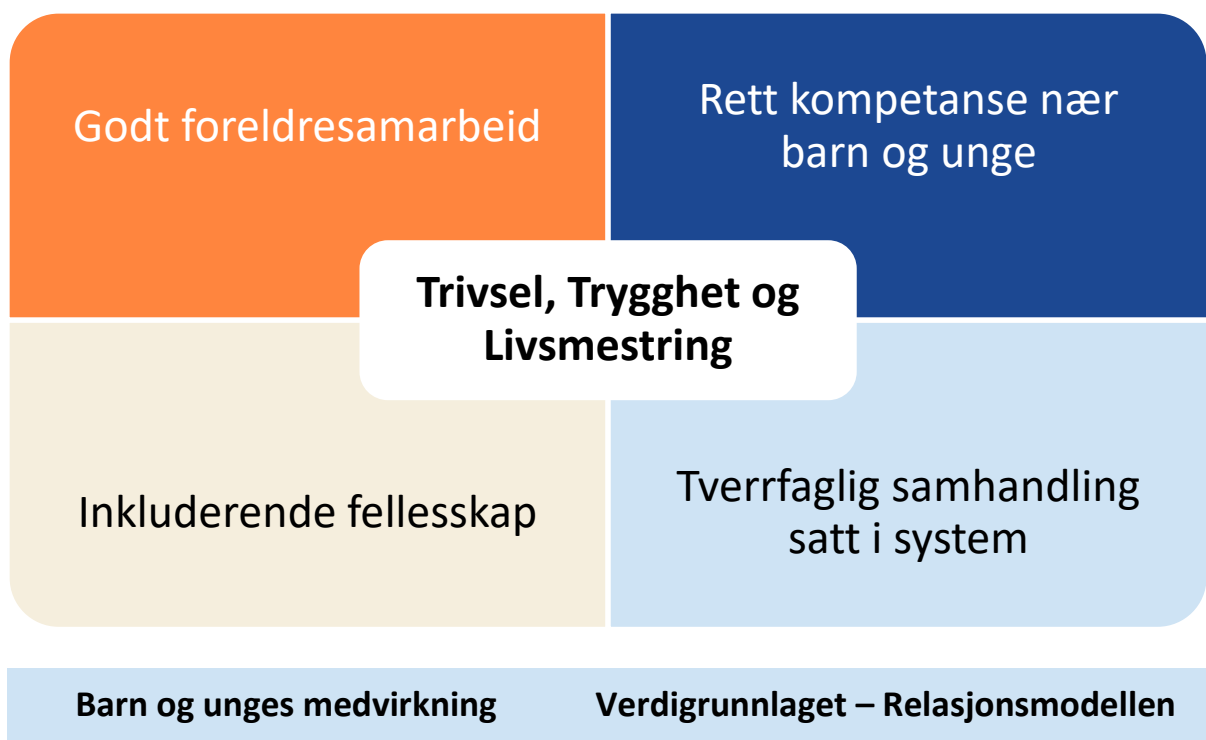
I møte med den enkelte skal den ansatte formidle at:

- Jeg ser deg
- Jeg hører deg
- Jeg er interessert i å høre hva du tenker og hva du sier
- Jeg undrer meg sammen med deg
- Jeg tror på at du har noe å si meg
- Jeg tror på at du ønsker å samarbeide
- Jeg tror på at du er kompetent og at du gjør så godt du kan
- Jeg vil være oppriktig med deg
- Jeg tror på at det du sier og tenker er viktig og kan lære meg noe
- Jeg vil hjelpe deg gjennom nødvendige konflikter

Verdigrunnlaget skal bidra til at alle som møter ansatte i Gjøvik kommune skal føle seg sett, hørt og verdsatt. Oppvekstsektoren har utarbeidet Relasjonsmodellen, som veileder og trener ansatte i å sikre at dette settes ut i praksis. Selv om verdigrunnlag og tilnærming på tvers av sektorer har store likhetstrekk, så er ikke begrepsapparat og tiltak godt nok forankret på tvers. Oppvekststrategien har som siktemål at et felles verdigrunnlag skal forankres og bygges videre i et sterkere samarbeid på tvers av sektorer og i nært samarbeid med andre aktører.

7 Innsatsområder

Det er valgt ut fire overordnede innsatsområder som skal bidra til at Gjøvik kommune når det langsiktige målet om at alle barn og unge i Gjøvik har en oppvekst preget av trivsel, trygghet og livsmestring gjennom rett kompetanse nær barn og unge, godt foreldresamarbeid, tverrfaglig samhandling og inkluderende fellesskap.

8 Godt foreldresamarbeid

Foreldre er de viktigste ressurspersonene i sine barns liv. I Gjøvik skal alle foreldre bli møtt med respekt og likeverd, og kunne få nødvendig hjelp og støtte i sin foreldrerolle.

Strategier

- ✓ Vi etablerer tidlig en likeverdig dialog med foreldre
- ✓ Vi jobber ut fra et felles verdigrunnlag, og bygger kontinuerlig god relasjonskompetanse i tjenestene
- ✓ Vi anerkjenner og verdsetter ulikhet og mangfold
- ✓ Vi har foreldreveiledningstilbud, og jobber bredt ut mot hele foreldregruppa for å styrke samhold og foreldrekompetanse
- ✓ Vi erkjenner at det alltid er den ansatte som er ansvarlig for relasjonen til foreldre
- ✓ Vi benytter samhandlingsmodellen BTI for å komme tidlig inn med rett hjelp
- ✓ Vi har gode kommunikasjonsplattformer og samarbeidsarenaer for informasjon og dialog
- ✓ Vi samarbeider om gode overganger

Vi ser at vi er på rett vei når barn og unge...

... opplever trygghet, omsorg og kjærlighet

... blir sett, hørt og tatt på alvor

...har noen å dele gleder og sorger med

... opplever tilhørighet og fellesskap

... opplever tydelige forventninger og rammer

... erfarer godt samarbeid mellom hjem og barnehage/skole

... har god kjennskap til tjenestetilbud og fritidstilbud i kommunen

9 Inkluderende fellesskap

Barn og unge skal bli sett, hørt og tatt på alvor. De skal oppleve sosial tilhørighet i et inkluderende fellesskap. De skal møte tydelige forventninger fra trygge og omsorgsfulle voksne.

Strategier

- ✓ Vi har gode forebyggende og helsefremmende tiltak for alle barn og unge
- ✓ Vi har god kvalitet i barnehager, skoler og øvrige hjelpetjenester
- ✓ Vi gir barn og unge muligheter for mestring og deltagelse, uavhengig av bakgrunn og funksjonsnivå
- ✓ Vi har inkluderende og varierte kultur- og fritidstilbud
- ✓ Vi praktiserer verdigrunnlaget og etablerer og vedlikeholder godt samarbeid
- ✓ Vi sikrer inkludering i lek og undervisning i barnehager og skoler
- ✓ Vi sikrer universell utforming
- ✓ Vi er aktive pådrivere for et inkluderende lokalsamfunn

Vi ser at vi er på rett vei når barn og unge...

- ... opplever trivsel og tilhørighet
- ... opplever mestring og utvikling i trygge omgivelser
- ... har gode barnehager, skoler og fritidsmuligheter
- ... opplever å bli sett, hørt og tatt på alvor
- ... opplever å få tilpassede forventninger
- ... har god tilgang til felles møteplasser og fritidstilbud
- ... ferdes trygt på skoleveien
- ... erfarer gode overganger
- ... mestrer livene sine med nødvendig hjelp og støtte

10 Tverrfaglig samarbeid satt i system

Strategier

- ✓ Vi har digital, oppdatert og lett tilgjengelig informasjon om tjenestetilbudet rettet mot gravide, barn, unge og foreldre
- ✓ Vi har god kjennskap til kompetanse på tvers av tjenester og en tydelig oppgave-, ansvars- og rolleavklaring
- ✓ Vi har satt tverrfaglige møtearenaer i system
- ✓ Vi jobber ut fra et felles verdigrunnlag og gjennom likeverdig dialog
- ✓ Vi har planer for gode forebyggende og helsefremmende tiltak
- ✓ Vi benytter samhandlingsmodellen BTI for å komme tidlig inn med rett tiltak og hindre brudd i oppfølgingen
- ✓ Vi har samarbeidsavtaler og et system for samhandling med andre aktører
- ✓ Vi innhenter informert samtykke fra foreldre og ungdom for å kunne benytte tverrfaglig kompetanse der det er behov.

Vi ser at vi er på rett vei når barn og unge...

...med behov for ekstra innsats opplever å få rett hjelp til rett tid

...opplever å bli sett, hørt og tatt på alvor

...opplever at tjenestetilbudet er godt samordnet – «en dør inn»

11 Rett kompetanse nær barnet

Strategier

- ✓ Vi har profesjonelle tjenester og ansatte med god kompetanse på sine ansvarsområder
- ✓ Vi har kompetanseplaner for å utvikle og sikre rett kompetanse på rett sted
- ✓ Vi har en lærende kultur og tilnærming som gjør at ansatte kontinuerlig forbedrer egen praksis
- ✓ Vi sikrer at barn og unge aktivt kan påvirke sin egen hverdag og tas med på råd
- ✓ Vi benytter Relasjonsmodellen i Oppvekstsektoren og etablerer og vedlikeholder godt samarbeid
- ✓ Vi organiserer oss slik at tjenestene er mest mulig tilgjengelig for barn og unge der de ferdes
- ✓ Vi har en barnehage- og skolestruktur som gjør det mulig å ha tjenestene mest mulig ute der barn og unge tilbringer hverdagene sine

Vi ser at vi er på rett vei når barn og unge...

... får utfolde seg kreativt, skapende, nysgjerrig og aktivt

... leker, mestrer og lærer i samhandling med andre

... har tro på seg selv og sine evner

... blir utfordret til å strekke seg

... møter trygge voksne som stiller forventninger og setter rammer

... opplever å få riktig støtte og hjelp når de trenger det

... gjennomfører videregående skole og blir aktive samfunnsborgere

Idrettsmiljøet på Gjøvik er rått bra, jeg hadde aldri oppnådd de prestasjonene om jeg ikke hadde hatt det lokale miljøet som heiet meg fram.

-Toppidrettsutøver

Into-it forestillingen er det beste som har skjedd meg. Jeg elsker å stå på scenen. Det fine er at de som ikke liker å synge kan være teknikere eller lage kulisser. Det er mer inkluderende når ikke alle gjør det samme egentlig. Skulle ønske vi kunne gjøre mer av dette på skolen.

-Ungdomstrinnselev

Turene med Ung i Gjøvik har reddet livet mitt. Ikke sånn helt da, men jeg har fått venner jeg ikke hadde før. Livet er ikke fullt så dritt lengre.

-Ungdom

Når moren min var alvorlig syk, er jeg glad jeg hadde en lærer som forstod. Jeg trengte ikke å si så mye, men måten han snakket til meg på meg på, viste at han brydde seg.

-Tidligere ungdomsskoleelev

Jeg syns det var tøft når den ansatte i barnehagen spurte hvordan vi egentlig hadde det hjemme, og om jeg trengte hjelp. Først ble jeg sint. I ettertid kan jeg ikke få takket henne nok for at hun sa de ordene som gjorde at jeg tok tak i problemene mine. Familieteamet har vært til god hjelp. Alle burde få hjelp av dem.

-Mor

Ser du barnet på en annen måte, ser du et annet barn Ansatt i Gjøvik kommune

Jeg kom flyttende til Gjøvik med to barn som sliter både faglig og sosialt, og opplever at det har blitt satt inn tiltak raskt, og som faktisk virker.

-Far

Jeg kan ikke tenke meg noe bedre sted å bo enn i Gjøvik. Her er det liksom rom for å være seg selv enten du liker traktor eller skating.

-Elev 14 år

Det er et krevende klassemiljø, men jeg vet det er meg det kommer an på. Jeg skulle ønske det var flere med sosial kompetanse som kunne hjelpe i slike situasjoner.

-Lærer mellomtrinnet

Jeg var skikkelig redd i svangerskapet, men de jordmødrene på Gjøvik – de er helt rå!

-Nybakt mamma

Det er mye bra som skjer i sentrum, men det hjelper ikke når det ikke er noe skystilbud for oss som bor utenfor sentrum. Vi ønsker oss flere fysiske møteplasser og et bedre skystilbud.

-Kommunalt elevråd

Da vi kom til Gjøvik ble vi godt tatt imot. Jeg vet at ikke alle er like heldige som meg, og det er viktig at kommunen inkluderer alle kulturer. Det er ekstra vanskelig når du ikke kan språket og hvis du er sjenert.

-Ungdom med innvandrerbakgrunn

